

Het fundament

Waarden en data als basis voor onze
omgevingsvisie

Juni 2019

Inleiding

De Omgevingswet komt eraan. Naar verwachting treedt deze wet op 1 januari 2021 in werking. De Omgevingsvisie is een nieuw instrument waarin de gemeenteraad zijn integrale visie op de gehele fysieke leefomgeving voor de lange termijn geeft. Straks is zo'n visie verplicht, maar in Pijnacker-Nootdorp kiezen we ervoor om vooruitlopend op en in de geest van deze nieuwe wet nu al een omgevingsvisie te maken. Dat sluit aan bij het Hoofdlijnenakkoord en het Uitvoeringsprogramma, past bij de doorontwikkeling van de gemeente en geeft mede invulling aan de ambitie om verder in verbinding te gaan met de samenleving.

De omgevingsvisie heeft betrekking op de gehele fysieke leefomgeving en is dus breder dan de huidige ruimtelijke structuurvisie. Het gaat niet alleen om thema's als wonen, ruimtelijke ordening, mobiliteit, economie en groen, maar ook om onderwerpen als gezondheid, omgevingsfactoren (milieu), duurzaamheid en veiligheid.

Bouwstenen van de omgevingsvisie

Nu de omgevingsvisie betrekking heeft op de gehele fysieke leefomgeving, beslaat ze vrijwel alle beleidsvelden van de gemeente. Om het gesprek hierover goed te kunnen voeren hebben we, bij de startnotitie, ervoor gekozen om elf bouwstenen te benoemen. Deze bouwstenen bestaan uit inhoudelijk samenhangende onderwerpen, waarin een concreet thema centraal staat. We diepen deze bouwstenen in de 2^e helft van dit jaar uit met inwoners, ondernemers, maatschappelijke en publieke

partners. Zo krijgen we inhoudelijke verdieping, doen we recht aan specialistische kennis of betrokkenheid bij een thema en kunnen alle aspecten van de fysieke leefomgeving aan de orde komen.

Het fundament: de waarden en data

Na de zomer worden in de vorm van integrale toekomstperspectieven de kaders voor het gesprek met de samenleving vastgesteld. Ter voorbereiding op deze perspectieven hebben we het voorliggende document opgesteld. Hierin hebben we de waarden uit het bestaande beleid voor iedere bouwsteen geanalyseerd. We gaan in gesprek met de raad over de vraag of deze waarden nog actueel zijn, aangevuld moeten worden of juist veranderd zijn. Daarnaast hebben we data verzameld. Daarmee hopen we een goed beeld geschetst te hebben van waar we nu staan. Immers alleen vanuit een gedegen feitelijke basis kunnen we

kijken naar de kansen en opgaven voor de toekomst. Dat doen we niet alleen binnen de omgevingsvisie, maar ook bij bijvoorbeeld de actualisatie van de economische visie, glastuinbouwvisie Oostland, energietransitieplan en de woonvisie.

Leeswijzer

Deze notitie begint met een beschrijving van de elf bouwstenen gevolgd door een uitwerking van de waarden en data van de bouwstenen. Deze worden geïllustreerd met kaartmateriaal. Het document sluit af met een beschrijving van het vervolg van het proces.

De elf bouwstenen

De elf bouwstenen uit de startnotitie zijn hiernaast weergegeven. Per bouwsteen volgt een beschrijving van de waarden, een overzicht van de data gerelateerd aan deze waarden en een weergave van de ruimtelijke impact. De bouwsteen 'Pijnacker-Nootdorp in de regio' is niet apart uitgewerkt. Iedere bouwsteen heeft een relatie met de regio en daarom is bij alle bouwstenen een kader over de regio opgenomen.

Ons Pijnacker-Nootdorp

De identiteit van de gemeente wordt gevormd door vele factoren: de geschiedenis, het verenigingsleven, de (gebouwde) omgeving, maar vooral de mensen die er wonen en manier waarop zij met elkaar samenleven. Aangezien de omgevingsvisie gaat over de fysieke leefomgeving, wordt voor deze bouwsteen alleen ingegaan op die aspecten. De geschiedenis van Pijnacker-Nootdorp gaat ver terug. Sporen van bewoning zijn al van ver voor de jaartelling te vinden. Vanaf de 10^e eeuw wordt deze bewoning meer permanent en hard werken leidt er vanaf de 17^e tot 19^e eeuw toe dat de veenplassen worden drooggemalen. Het resultaat daarvan zijn de droogmakerijen met ook nu nog herkenbare lintenstructuur en de woonkernen.

Pijnacker-Nootdorp heeft een eigen identiteit en kwaliteit

De linten

De cultuurhistorisch waardevolle linten in Pijnacker-Nootdorp zijn, volgens de Lintenvisie, sterke identiteitsdragers. Ze zijn niet alleen belangrijk als lint op zichzelf, maar ze dragen in belangrijke mate bij aan de ruimtelijke kwaliteit én identiteit van de gemeente. De Lintenvisie geeft op basis van de karakteristieken de ingrediënten van verschillende typen linten. Met deze ingrediënten zijn recepten opgesteld die handvatten geven voor de ontwikkeling van een lint. Uitgangspunt is dat ook in het landschap van 2050 deze kwaliteiten nog herkenbaar aanwezig zijn.

De kernen

De drie kernen onderscheiden zich duidelijk van elkaar en hebben elk hun eigen karakter. Ze vullen elkaar aan en zijn onderling verbonden. Historische kenmerken zijn terug te vinden in de opbouw van de kernen, maar ook in de open groene gebieden waar de cultuur- en natuurhistorische elementen nog terug te vinden zijn. Onze geschiedenis geeft vorm en context aan het heden. Het zijn vaak juist die kenmerken die we waarderen en waar we zuinig op willen zijn. Dit om het contrast te laten zien met de nieuwe ontwikkelingen en om de

onderscheidende identiteit en kwaliteit van de gemeente te behouden. De Toekomstvisie geeft ons mee dat het behoud en de vorming van de eigen identiteit centraal heeft gestaan bij de ontwikkelingen die in de afgelopen decennia op ons af zijn gekomen. Het resultaat is een unieke landstedelijke identiteit in de Randstedelijke netwerksamenleving. Onze visie is dan ook sinds 2012 dat we een herkenbare gemeente willen zijn in een landelijke omgeving waar de stad nooit ver weg is.

De afgelopen decennia zijn er vele woonwijken en inwoners bijgekomen. De ruimtelijke structuurvisie constateert dat door de (grootschalige) toevoegingen de verschillen tussen de kernen kleiner zijn geworden. Ook hebben alle kernen een deel dat niet of nauwelijks een relatie heeft met de oude dorpskern. Deze delen zijn meer gericht op de grootschalige infrastructuur en/of de omliggende steden. Toch blijven de kernen uniek en blijven de verschillen herkenbaar.

Relatie met de regio

De inwoners zijn tevreden over het wonen in onze gemeente, ook wanneer we kijken naar een vergelijking met de regio. Zowel Pijnacker, Nootdorp als Delfgauw scoren hoog ten opzichte van het regionale gemiddelde. Dat zien we terug in de huizenprijzen. De woningbouwopgave in onze regio is groot. De grote steden willen een belangrijke bijdrage leveren aan deze woningbouwbehoefte door binnenstedelijk te verdichten. Pijnacker-Nootdorp kan, volgens het Hoofdlijnenakkoord alleen verdichten als een evenwicht gevonden wordt tussen wonen en groen in de kernen. Onze gemeente biedt een ander woonmilieu en een andere woonomgeving dan in de grote steden kan worden gerealiseerd. De structuurvisie bevestigt dat de keuze voor Pijnacker-Nootdorp in de meeste gevallen afhangt van het hebben of krijgen van opgroeiende kinderen en de behoefte aan een sociaal- en verkeersveilige, rustige, groene en bereikbare woonomgeving.

De toekomst

Het landschap van vandaag is niet alleen het resultaat van een lange geschiedenis, het is tevens het vertrekpunt voor nieuwe ontwikkelingen. De opgave is ontwikkelingen zodanig te geleiden

dat kwaliteiten behouden blijven, knelpunten tot een oplossing worden gebracht en nieuwe kwaliteit wordt toegevoegd, en dat alles zodanig dat het landschap 'zijn verhaal kan blijven vertellen'.

Ruimtelijke identiteitsdragers

Thuis in Pijnacker-Nootdorp

Het aantal inwoners van Pijnacker-Nootdorp is in 20 jaar tijd fors toegenomen van circa 26.000 naar bijna 55.000. Mensen herkennen de onderscheidende combinatie van een hoogwaardig woonklimaat, landelijk groen in de nabijheid én bereikbaarheid van werk en voorzieningen in de omgeving.

De groei heeft gezorgd voor een toenemende diversiteit in waarden van de inwoners van Pijnacker-Nootdorp. In oudere wijken van Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw wonen meer dan evenredig lokaal georiënteerde en traditioneel ingestelde burgers. In de nieuwe wijken meer regionaal en globaal georiënteerde burgers.

Los van de oriëntatie van inwoners vormen de woonkernen een rustige plek voor ouderen, een veilige omgeving voor kinderen en daarmee een uitgelezen vestigingsplaats voor gezinnen. Inzet is om deze aantrekkelijke vestigingsplaats te blijven (toekomstvisie en structuurvisie). Middelen hiervoor zijn herkenbare kernen met een onderscheidende woonkwaliteit en het aansluiten van de vraag op het aanbod (onder andere een lokale wooncarrière).

Verdere groei moet dusdanig in evenwicht zijn dat de karakteristieken die zorgen voor een aantrekkelijke vestigingsplaats en herkenbare kernen niet verloren gaan. Na de al geplande groei zal daarom worden ingezet op groei in kwaliteit in plaats van kwantiteit (toekomstvisie).

Pijnacker-Nootdorp is een herkenbare en aantrekkelijke vestigingsplaats

Thuis in de regio

De komende jaren is er in Nederland behoefte aan 1 miljoen nieuwe woningen. In onze regio vertaalt deze opgave zich door naar een behoefte aan circa 250.000 woningen. Door onze ligging in de regio ten opzichte van de grote steden heeft de invulling van deze opgave direct en indirect gevolgen voor de toekomst van onze gemeente. Als landelijke, groene gemeente beschikken wij over kwaliteiten en (woon)milieus die in de stad niet te vinden zijn, maar wel van meerwaarde zijn voor de stadsbewoners en (werknemers van de) bedrijven in de regio. Behoud van deze kwaliteiten staat voorop bij de realisatie van woningen op bestaande ontwikkellocaties en het onderzoek naar nieuwe locaties voor 2.000-4.000 woningen.

54.321

Inwoners in Pijnacker-Nootdorp per 1 januari 2019

68.657

Verwachte aantal inwoners van de gemeente in 2050

26%

verwachte groei van het aantal inwoners in Pijnacker-Nootdorp tot 2050

7.0

Gemiddelde beoordeling van de kwaliteit van de woonomgeving in 2017

7.8

Gemiddelde beoordeling van de woningkwaliteit in 2017

20.810

Totaal aantal woningen in de voorraad per januari 2019

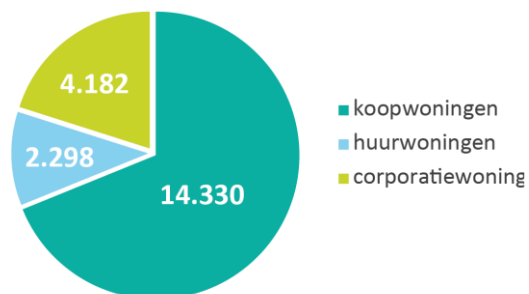
15%

Aandeel sociaal excl. koop- en particuliere huurwoningen

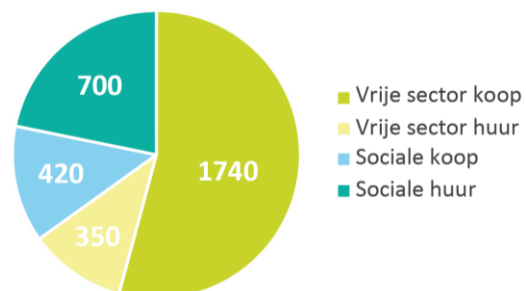
+128

Toename sinds 2018

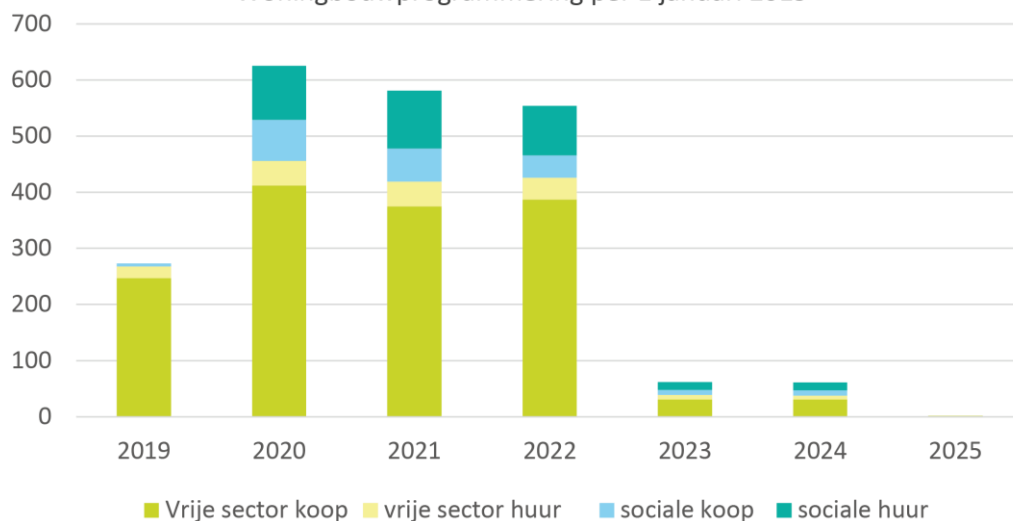
Woningvoorraad per 1 januari 2019

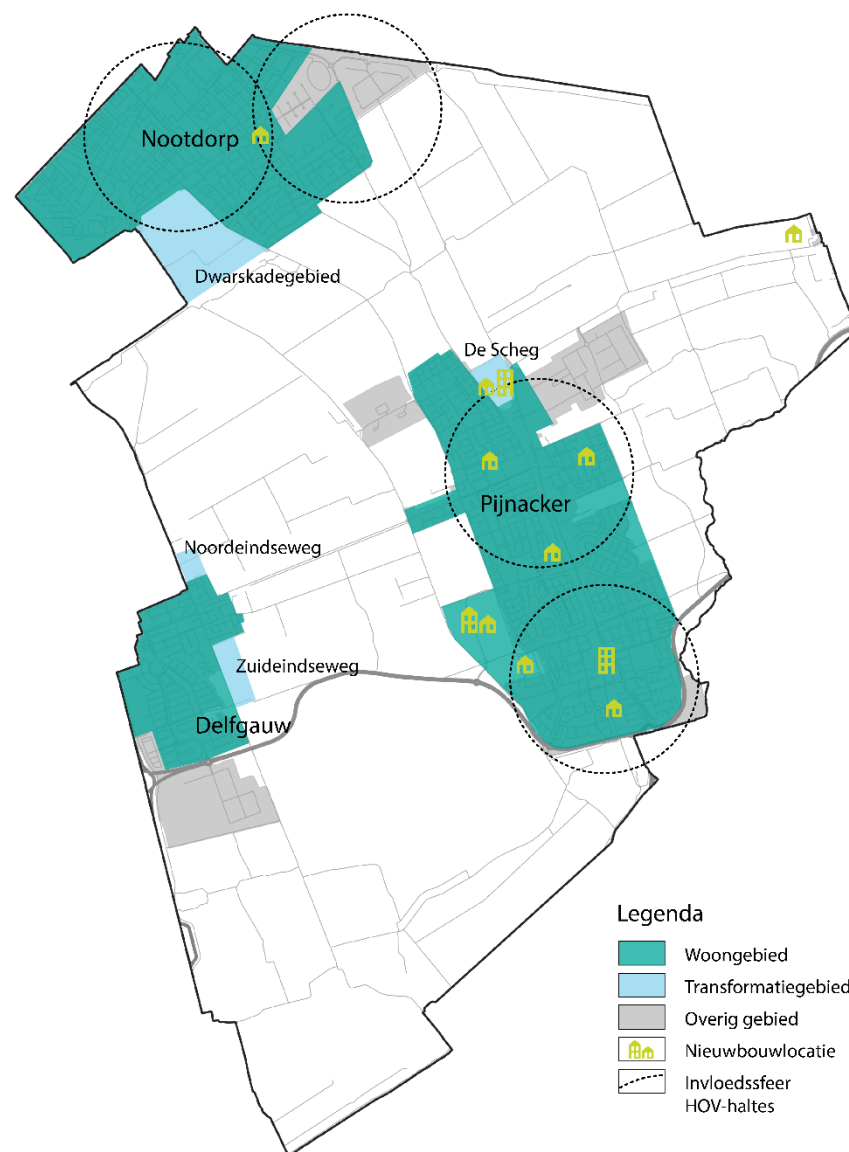
Woningbehoefte (2017)

Woningbouwprogrammering per 1 januari 2019

Ruimte voor wonen

Aan de slag in Pijnacker-Nootdorp

De economische ontwikkeling van de gemeente begint aan het begin van de twintigste eeuw met glastuinbouw. Vanaf de jaren vijftig groeit het aantal inwoners van Pijnacker-Nootdorp sterk en dan begint ook de ontwikkeling van handels- en industriebedrijven. Aan het eind van de 20^e eeuw is er in iedere kern een winkelcentrum en zijn er bedrijventerreinen.

De winkels voor basisvoorzieningen zijn niet alleen vanuit economisch perspectief van belang. In de Toekomstvisie wordt benadrukt dat dit een van de elementen is voor de leefbaarheid die inwoners in hun directe woonomgeving echt nodig hebben. Het in 2012 bereikte evenwicht waarbij de nabijheid van voorzieningen, werk en vervoer gecombineerd worden met een rustige, ruime en groene dorpsomgeving willen we bewaren en versterken (Toekomstvisie).

Pijnacker-Nootdorp biedt ruimte om te ondernemen door kwaliteit en beschikbaarheid van fysieke ruimte

die nodig is om een bedrijf of onderneming te runnen. Het Hoofddijnenakkoord benadrukt dat hoewel op langere termijn in de regio wellicht behoefte is aan meer bedrijfsruimte, in de komende jaren in principe geen nieuwe ruimte komt voor bedrijventerreinen. De ambitie concentreert zich op het verruimen van de mogelijkheden om te werken vanuit huis en een goed

ondernemersklimaat vooral ook voor zzp-ers en kleinbedrijf. Het groene en dorpse karakter worden door ondernemers genoemd als belangrijke vestigingsvoorwaarde. Verder faciliteren we ondernemers door kwalitatief goede dienstverlening, beperkte regeldruk, multifunctioneel ruimtegebruik en het vraaggericht (her)ontwikkelen van bestaande bedrijventerreinen.

**Economische
gezondheid
voor onze
inwoners en
ondernemers**

Ondernemen in Pijnacker-Nootdorp
In de afgelopen jaren heeft zich een groei van de bedrijvigheid en werkgelegenheid voorgedaan in sectoren als (groot)handel, bouw, nijverheid, zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg. Mede vanwege het grote glastuinbouwcluster is en blijft agro-gerelateerde bedrijvigheid een belangrijke bedrijfstak. Zowel op de bestaande als op de in ontwikkeling zijnde bedrijventerreinen vinden veel lokaal georiënteerde en kleinere regionaal opererende bedrijven een plek. We zien dat het aantal ZZP-ers toeneemt.

Het bedrijfsleven heeft een sterke binding met het maatschappelijk leven. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, innovatie en productiviteit en dragen daarmee bij aan de welvaart en het welzijn in de gemeente en de regio. Daarnaast draagt het bedrijfsleven bij aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, arbeidsparticipatie en onderwijs. Het Hoofddijnenakkoord geeft aan dat toeleiding naar werk van uitkeringsgerechtigden hoge prioriteit heeft. Hiervoor gaan we de banden met lokale ondernemers aantrekken en beter benutten.

16.000

banen in 2017

386detailhandel-
bedrijven**Banen per sector
in 2017****6.2**

gemiddelde
waardering
van het
ondernemersklimaat
door
ondernemers
in de
gemeente

Van de vijf grootste sectoren in Pijnacker-Nootdorp zijn sinds 2018 de zakelijke dienstverlening (67,3%) en zorg het sterkst gestegen (30,3%). De werkgelegenheid is in de bouwrijverheid (-6,7%) en landbouw (-25,4%) is juist gedaald.

417.6

Aantal banen per 1.000
inwoners (664.9 in NL)

Uitgaven van inwoners aan
niet dagelijkse goederen
worden voor 26% gedaan
binnen de gemeentegrenzen

2.8%

Werkloos-
heid in
2018. Dit is
fors lager
dan in
Nederland:
3.8%

83 %

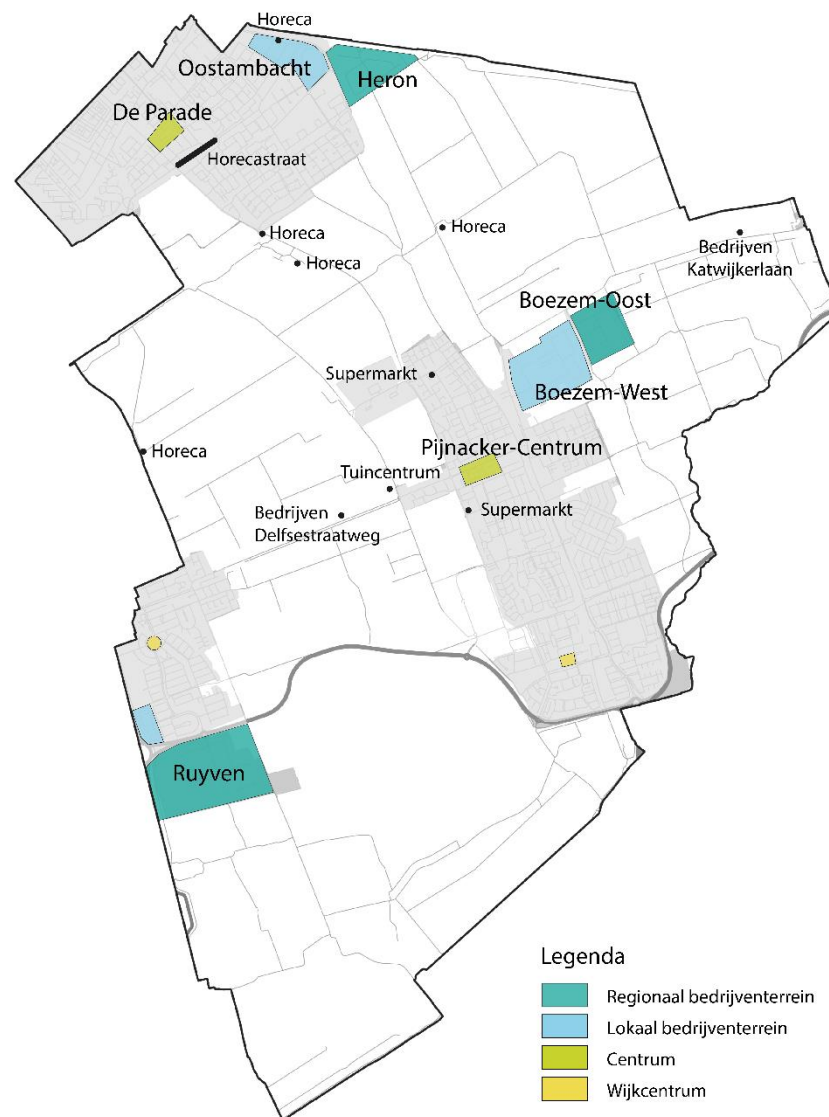
Van de uitgaven voor dagelijkse
boodschappen door onze eigen
inwoners wordt gedaan binnen
de gemeentegrenzen

Aan de slag met de regio

Pijnacker-Nootdorp kiest er voor om nauw met de regio samen te werken en vanuit de eigenheid de complementariteit te zoeken met andere gemeenten op onder andere het gebied van werkgelegenheid. Daarbij willen we een stimulerend, innoverend en duurzaam ondernemers- en vestigingsklimaat bieden zodat we de (regionale) economie met duurzame en innovatieve bedrijven kunnen blijven versterken. De unieke ligging van Pijnacker-Nootdorp ten opzichte van de stedelijke centra in Delft, Rotterdam, Den Haag en Zoetermeer in combinatie met de goede verbindingen naar deze steden, maakt dat de inwoners voor niet-dagelijkse aankopen en voor horeca veelal gebruik maken van voorzieningen in de omgeving. De keerzijde daarvan is dat de koopkrachtbinding (ofwel de bestedingen die inwoners doen in de eigen gemeente) relatief laag is, met name in de niet-dagelijkse sector. We zien ook dat ruim twee derde van de beroepsbevolking dagelijks forenst tussen onze gemeente en de regio. Dit bevestigt onze verwevenheid met de regio.

Ruimte om te ondernemen

Veilig Pijnacker-Nootdorp

De toekomstvisie erkent dat waarden als geborgenheid, veiligheid en gemeenschappelijkheid in de huidige tijd actueel zijn. Het beleid op het gebied van veiligheid is uitgewerkt in het Integraal Veiligheidsplan 2018-2022. Dit plan laat positief beeld zien van de veiligheid in onze gemeente. De in het plan beschreven opgaven en ambities worden echter slechts beperkt gestuurd of beïnvloed door de fysieke leefomgeving. We concentreren ons op de aspecten die we in de fysieke leefomgeving ervaren of kunnen veranderen. Daarbij is ook aandacht voor externe veiligheid.

De basis van ons veiligheidsbeleid is de veiligheid en leefbaarheid van de wijken en kernen binnen onze gemeente. Dit betreft de alledaagse woon- en leefomgeving van onze inwoners. Belangrijke deelt thema's zijn woonoverlast, vermogenscriminaliteit (zoals woninginbraak, fietsdiefstal en auto-inbraak), problematische huishoudens (complexe casuïstiek) en subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel).

**We zorgen voor
een prettige en
veilige
leefomgeving**

Het belang van veiligheid komt ook tot uitdrukking in het Hoofdlijnenakkoord. De ondertitel is: iedereen doet mee en woont prettig in een duurzaam en veilig Pijnacker-Nootdorp. In het document zelf wordt vooral de verbinding gemaakt met wonen. De ambitie is dat onze inwoners in Pijnacker-Nootdorp prettig en veilig wonen en verblijven. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Dat betekent onder andere een veilige woonomgeving. Geconstateerd wordt dat ons veiligheidsbeleid op orde is en om dat zo te houden is de ambitie om de inspanningen op het gebied van preventie voort te zetten.

Veiligheid in Pijnacker-Nootdorp
Wanneer we kijken naar de cijfers dan zien we dat er in onze gemeente ruim de helft minder misdrijven zijn dan het gemiddelde van Nederland. Ook de criminaliteitsindex (de sociale veiligheid in de buurt) geeft

voor Pijnacker-Nootdorp een betere (dus lagere) score dan het landelijk gemiddelde.

De cijfers tonen aan dat ons veiligheidsbeleid op orde is en om dat zo te houden is de ambitie om de inspanningen op het gebied van preventie voort te zetten. Ook zorgen we voor een goede afstemming van preventie en repressie (opsporing en vervolging). Gewenst eindresultaat is een vermindering van inbraken en overlast. Concrete doelstelling voor de veiligheid in 2022 is een gelijkblijvend of hoger totaaloordeel over de leefbaarheid ten opzichte van de uitgangswaarde van 2017, zijnde een 7,9. Blijvende aandacht is er voor veilige winkelgebieden en

bedrijventerreinen. De veiligheid op bedrijventerreinen en in de winkelcentra willen we door samen te werken met ondernemers orde houden. Bij het ontwikkelen van nieuwe locaties wegen we de aanbevelingen vanuit het Keurmerk Veilig Ondernemen en het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij ontwikkelingen houden we rekening met risicovolle bedrijven, transportroutes of buisleidingen zodat de normen voor het plaatsgebonden en groepsrisico niet worden overschreden.

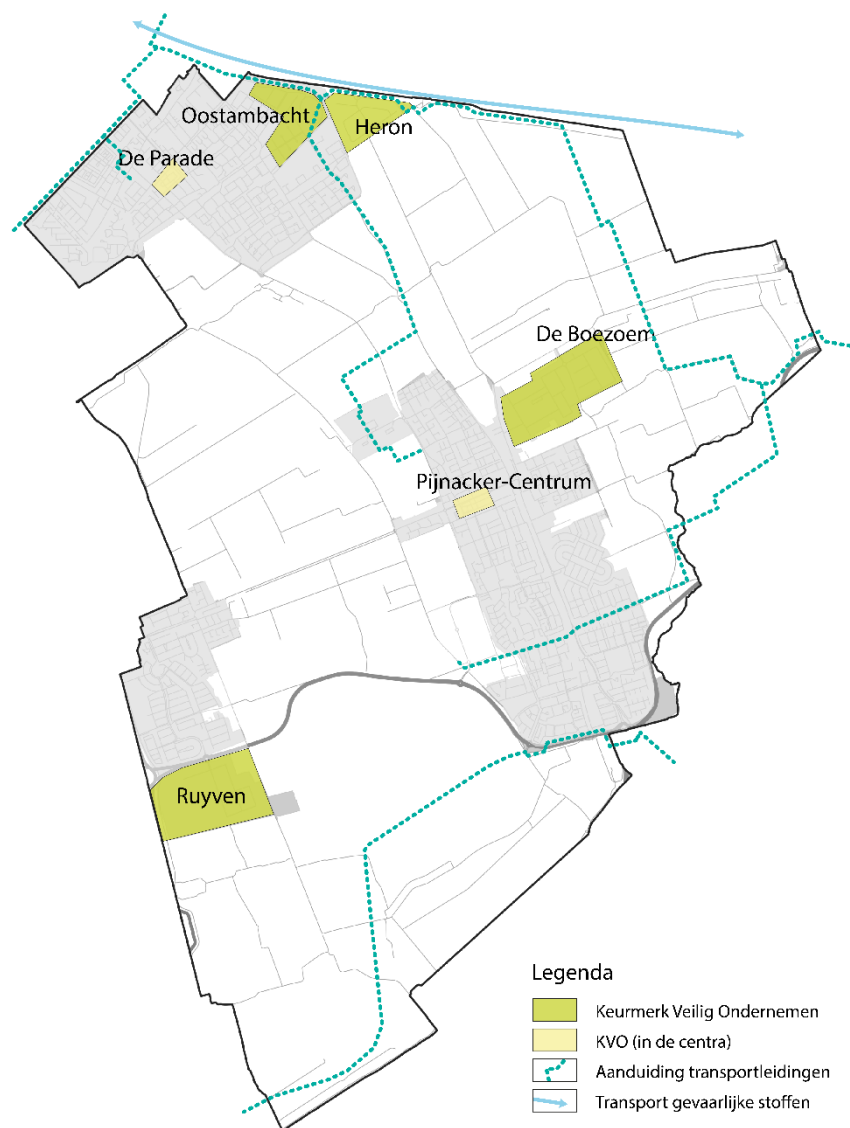

Veiligheid in de regio

Veiligheid is een gemeentegrens overschrijdend thema. Daarom wordt op het gebied van veiligheid met vele partijen samen gewerkt. Van de veiligheidsregio Haaglanden tot de politie en van de brandweer tot omliggende gemeenten. Voor de uitwerking in de fysieke leefomgeving zijn het echter vaak lokale maatregelen waarbij advies wordt ingewonnen bij bijvoorbeeld de Omgevingsdienst Haaglanden als het gaat om de vestiging van nieuwe bedrijven.

Veiligheid in de ruimte

270.3

Aantal misdrijven per 10.000 inwoners (455.8 in NL)

7.9

Beoordeling leefbaarheid

-36.7%

Daling van het aantal diefstallen per 1.000 inwoners tussen 2014 en 2018 (-37.2% in NL)

Misdrijven naar type

Verkeersmisdrijf

Vernieling en versterking o.o.
Gewelds- en seksuele misd.

87.5%

Percentage prio-1 meldingen waarbij de reactietijd tussen de 0 en 15 minuten ligt.

Het glas van Pijnacker-Nootdorp

De waarde van de glastuinbouw voor Pijnacker-Nootdorp zit vooral in de economische waarde. Al sinds het begin van de 20^e eeuw is de glastuinbouw een belangrijke economische pijler in de gemeente. Eerst in de vorm van ‘plat glas’, later in de vorm van kassen. In Pijnacker-Nootdorp liggen, net als in het Westland, de oudste glastuinbouwgebieden van Nederland. Hieromheen is een breed cluster van agro-gerelateerde bedrijven ontstaan met een jaaromzet van bijna €2 miljard.

Gemeten in areaal en productiewaarde is Pijnacker-Nootdorp de derde glastuinbouw-gemeente van Nederland. Het glastuinbouwcluster in Pijnacker neemt daarbij ruim 20% van het totaal aantal banen en van het totaal aantal vestigingen voor zijn rekening. De glastuinbouw vormt 25% van onze lokale economie en is de grootste werkgever. Het meeste glas is van na 2005 en de tuinders in Pijnacker-Nootdorp zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde, relatief jong, terwijl oudere tuinders relatief meer opvolging ter

beschikking hebben in hun bedrijf. De Toekomstvisie (2012) beschrijft het glas als historisch gevormde pijler voor Pijnacker-Nootdorp waarbij het streven is de kritische productiemassa te handhaven. Naast de economische waarde worden in de toekomstvisie aan het glas in Pijnacker-Nootdorp waarden toegekend als duurzaam, innovatief en vitaal. De huidige ruimtelijke structuurvisie (2014) geeft het glas de fysieke ruimte om het productieareaal te moderniseren, herstructureren en verduurzamen en is daarnaast vooral gericht op een verbeterde bereikbaarheid van de zogenaamde concentratiegebieden. De op dit moment in aanleg zijnde Komkommerweg en de Oostelijke randweg zijn daar exponenten van.

Het Glas van Pijnacker Nootdorp
De gemeente beschouwd het glas van Pijnacker-Nootdorp zowel vanuit economisch als vanuit ruimtelijk oogpunt als een belangrijke pijler

van het gemeentelijk beleid. Het is een innovatieve sector die zich vernieuwt op het gebied van duurzaamheid (energie) en verdienmodellen, maar tevens een groot beslag legt op de fysieke ruimte, zo is te lezen in de Uitvoeringsagenda. De gemeente ziet het liefst dat de glastuinbouw in Pijnacker-Nootdorp ook in de toekomst een van de belangrijkste economische pijlers blijft door de sector op verschillende manieren te stimuleren en faciliteren om te verduurzamen, te innoveren en efficiënter gebruik te maken van de fysieke ruimte. Dit kan er volgens het college toe leiden dat het bruto glastuinbouwareaal verkleind kan worden zonder het netto areaal van minimaal 325 ha te verminderen. De in ontwikkeling zijnde (regionale) visie glastuinbouw Oostland wordt daarbij gebruikt als uitgangspunt. De afweging wordt uiteindelijk gemaakt in de Omgevingsvisie.

Relatie met de regio (1/2)

Pijnacker-Nootdorp (730 ha) is na Westland (2200 ha) en Lansingerland (990 ha) de derde glastuinbouwgemeente van Nederland. Samen met Zuidplas, Waddinxveen en de BAR-gemeenten vormen ze de triple helix genaamd Greenport West-Holland. Onder het motto ‘Feeding en Greening the Megacities’ houdt de greenport West-Holland zich bezig met modernisering en innovatie van het glastuinbouwcluster in de regio, als mondiale speler op het gebied van voedsel, gezondheid en welbevinden. Daarbij gaat het om het behoud van het tuinbouwcluster en duurzame en innovatie doorontwikkeling ervan naar een stabiele gezonde toekomst.

De glastuinbouw is een belangrijke economische pijler met duurzame, innovatieve en vitale bedrijven

Relatie met de regio (2/2)

Binnen de Greenport West-Holland hebben de Oostland-gemeenten en de provincie gedeelde doelen, namelijk:

- Het kunnen voeren van goed ruimtelijk-economisch beleid ten behoeve van een toekomstbestendig glastuinbouwcluster.
- Het komen tot bouwstenen voor de integrale opgave waar het gebied voor staat.

Omdat het regionale glastuinbouwcluster over de gemeentegrenzen heen gaat en verweven is, vindt er momenteel een verkenning plaats door de provincie en betrokken gemeenten naar de ruimtelijke en economische structuurversterking van het Oostland (Visie glastuinbouw Oostland), die deze zomer gereed moet zijn.

155

Glastuinbouwbedrijven in de glastuinbouwgebieden in de gemeente

6%

Afname van het aantal bedrijven sinds 2010

48%

Bruto-netto verhouding glastuinbouw (L'land is 80%)

Gemiddelde omvang tuinbouw onder glas:

- 1.7 hectare in 2008 (3.6 ha in Nederland)
- 2.5 hectare in 2012 (4.5 ha in Nederland)
- 2.2 hectare in 2016 (5.0 ha in Nederland)

Gemiddelde omvang bedrijf met tuinbouw onder glas:

- 2.6 hectare in 2008 (4.8 ha in Nederland)
- 3.4 hectare in 2012 (5.8 ha in Nederland)
- 3.1 hectare in 2016 (6.8 ha in Nederland)

Bedrijfsopvolging

2050

Arbeitsplaatsen in de glastuinbouwsector binnen de gemeente

75%

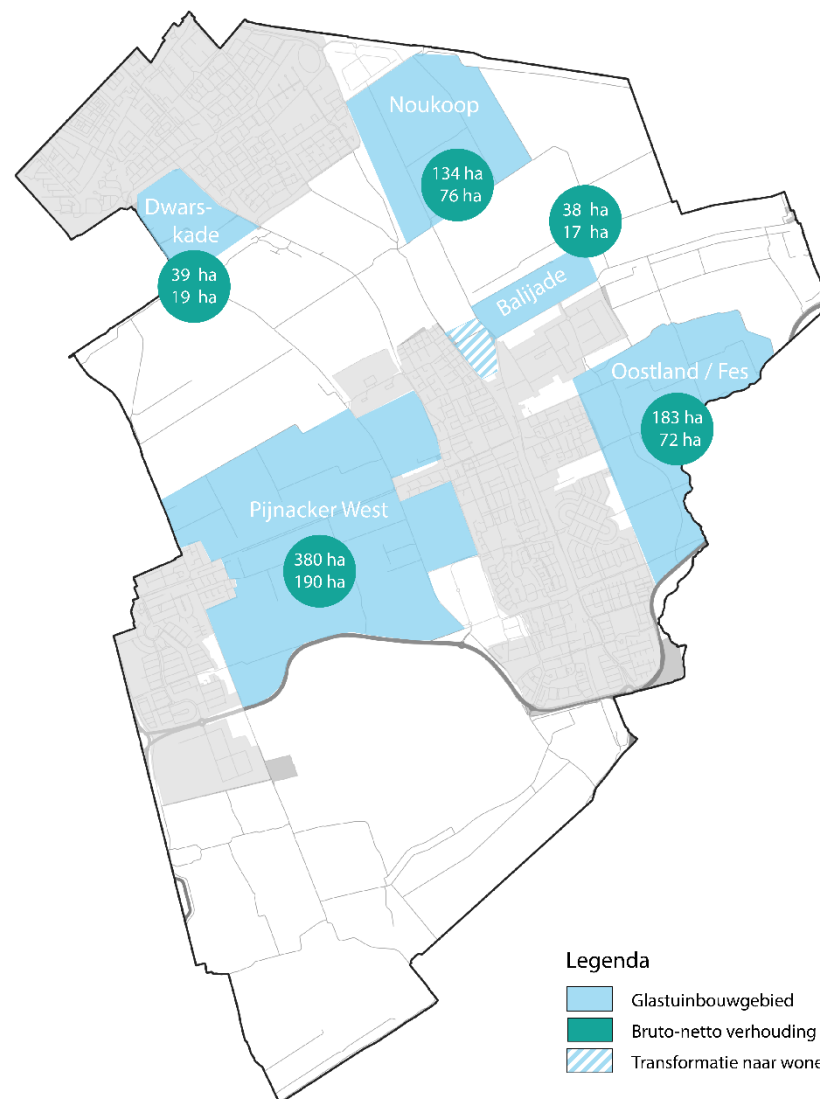
Van de plaatsen wordt ingevuld door arbeidsmigranten

39%

Daling van het energiegebruik sinds 2010

Ruimte voor glastuinbouw

Legenda

- Glastuinbouwgebied
- Bruto-netto verhouding
- Transformatie naar wonen

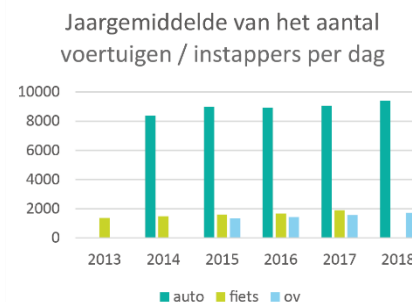
Bereikbaar Pijnacker-Nootdorp

De relatief goede bereikbaarheid van Pijnacker-Nootdorp heeft ervoor gezorgd dat veel mensen vanuit omliggende steden kiezen voor Pijnacker, Nootdorp of Delfgauw als woonplaats. Met de RandstadRail en N470 als laatste grote uitbreidingen is de goede bereikbaarheid verder geoptimaliseerd.

Werk en voorzieningen zijn goed bereikbaar

Pijnacker-Nootdorp streeft ernaar om deze relatief goede bereikbaarheid te behouden en mede daarmee een aantrekkelijke vestigingsplaats te blijven voor inwoners en bedrijven. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de bereikbaarheid van basisvoorzieningen in de kernen, voorzieningen in omliggend stedelijk gebied en recreatieve groengebieden (toekomstvisie Gemeente Pijnacker-Nootdorp 2040). De toekomstvisie en ook structuurvisie richten zich daarbij op het gebruik van OV en de auto. In de structuurvisie wordt de bereikbaarheid gedefinieerd als onbeperkte toegang en goede doorstroming naar het

bovenliggende regionale en landelijk wegennet en het behouden van de huidige dekkingsgraad van het OV-netwerk. Het voorgenomen middel daarvoor is het beter benutten van de bestaande infrastructuur. Hiervoor wordt ingezet op het verminderen, veranderen en verschonen van mobiliteit (Visie duurzame mobiliteit) en de voorkeur om bestaande infrastructuur niet verder uit te breiden.

524 (+38.1%)
Gemiddelde toename aantal fietsers per dag (2013-2017)

687 (+8.1%)
Gemiddelde toename aantal weggebruikers per dag (2015-2018)

Cijfers op basis van vaste telpunten

38
Gemiddelde toename bus instappers per dag bij centrale bushaltes (2014-2018)

367 (+29.4%)
Gem. toename metro instappers per dag (2016-2019)

1.267
Aantal elektrische voertuigen per 100.000 (PZH = 1.168)

136
Publieke laadpunten

2
Uitbreidingen van de infrastructuur in ontwikkeling (Komkommer- en Oostelijke Randweg)

Een bereikbare regio

Pijnacker-Nootdorp heeft een unieke ligging ten opzichte van verschillende grote steden, zoals Rotterdam, Delft en Den Haag. In deze steden is een goed en ruim aanbod van voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn aanwezig. Bovendien biedt de regio een gevarieerd aanbod aan werkgelegenheid. Daarom zet de gemeente in op het realiseren van goede bereikbaarheid van deze voorzieningen door middel van een hoogwaardig openbaar vervoer, goede autoverbindingen en een fijnmazig fietsnetwerk voor zowel de recreant als de forens.

Reistijden

Pijnacker naar:

			
Den Haag	27 min	39 min	41 min
Rotterdam	23 min	32 min	44 min
Zoetermeer	17 min	28 min	26 min
Delft	17 min	27 min	22 min

Nootdorp naar:

Den Haag	20 min	29 min	30 min
Rotterdam	26 min	56 min	60 min
Zoetermeer	14 min	33 min	28 min
Delft	16 min	26 min	20 min

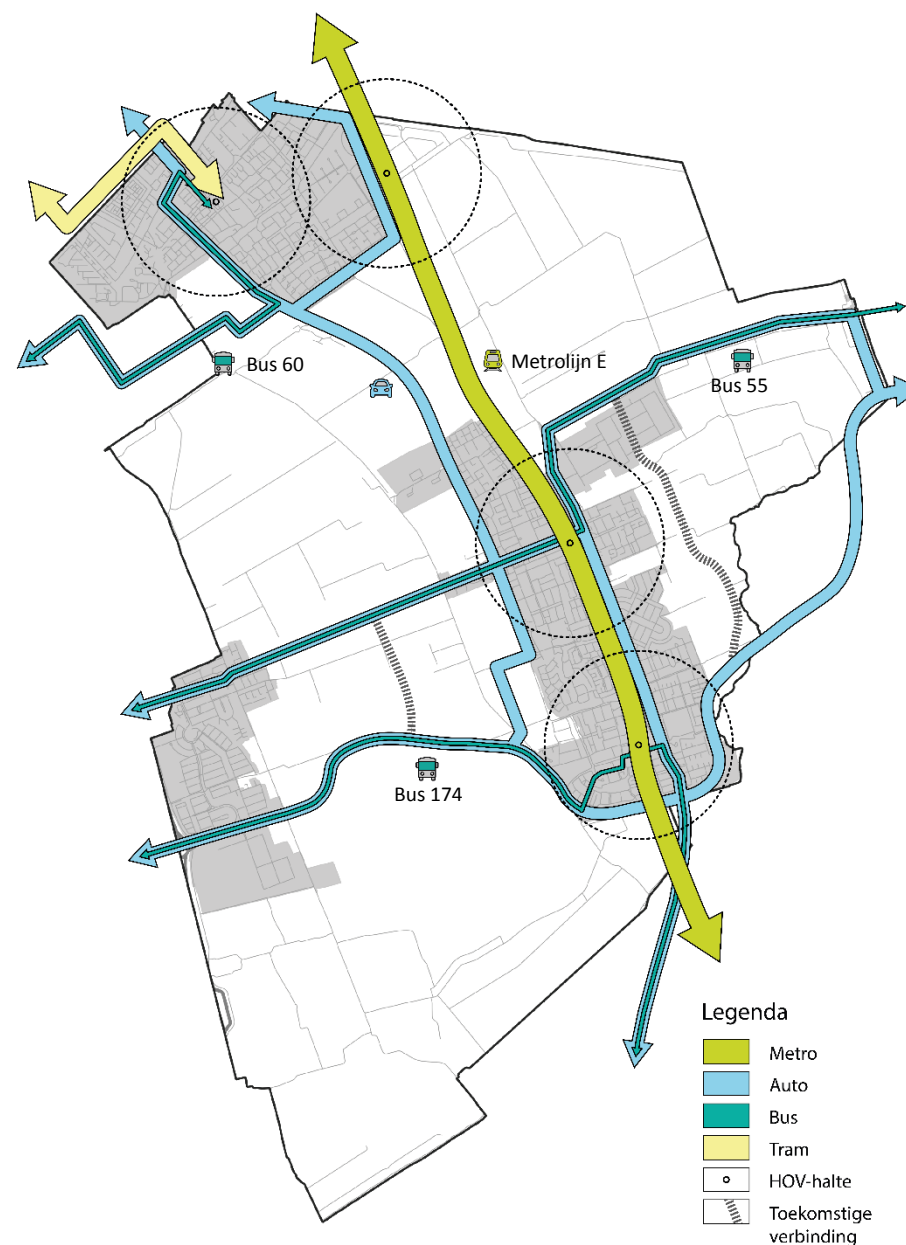
Delfgauw naar:

Den Haag	20 min	46 min	38 min
Rotterdam	21 min	45 min	45 min
Zoetermeer	17 min	37 min	36 min
Delft	13 min	22 min	11 min

Bron: maps.google.nl - Reistijden op basis van adressen:

Raadhuisplein Pijnacker; De Parade Nootdorp; Laan der Zeven Linden Delfgauw; Beursplein Rotterdam, Spui Den Haag; Station Delft; Gemeentehuis Zoetermeer

Ruimte voor mobiliteit

Groen-blauw Pijnacker-Nootdorp

Pijnacker-Nootdorp heeft binnen en buiten de kernen een grote diversiteit aan groen en water. Belangrijk voor de woon-omgeving, recreatie, landbouw, natuur en klimaatverandering.

De Toekomstvisie (2012) omschrijft het groene buitengebied als de belangrijkste onderscheidende kwaliteit van de gemeente. Hier zijn nog cultuur- en natuurhistorische karakteristieken zichtbaar, die tijdens de explosieve groei behouden zijn gebleven en nu een unieke kwaliteit vormen. Opvallend hierbij zijn de recreatieve groene buffer tussen de kernen Pijnacker en Nootdorp, het ecologisch waardevolle landschap richting Rotterdam en de diverse

waterplassen die de oude geschiedenis vandaag de dag nog ademen. Het groene buitengebied draagt bij aan een rustige, ruime, groene, en dorpse woonomgeving waardoor woonconsumenten en ondernemers zich hier graag vestigen. Binnen de groene contour staat de recreatieve functie voorop. Er is ruimte voor aanvullende, kleinschalige voorzieningen en attracties. De huidige ruimtelijke structuurvisie (2014) richt zich op het beschermen van het kwetsbare open weidelandschap. Daarnaast ook op het vergroten van de recreatieve gebruikswaarde en toegankelijkheid van andere delen van het groene buitengebied. Ook heeft het groene buitengebied een grote waarde voor waterdoelen en natuur.

Groene buitengebied

Het groene buitengebied bestaat uit drie herkenbare hoofdgebieden: Buytenhout, het Oude Leedegebied en de Groenzoom. Deze drie groengebieden lopen over de gemeentegrens heen. Ze hebben een groot bezoekerspotentieel uit de omliggende woongebieden en vormen gezamenlijk één groen-recreatief buitengebied als deel van een regionaal geheel. De gemeente zet in op behoud en ontwikkeling van het groene buitengebied. Daarbij bouwen we niet in dit buitengebied.

Openbaar groen en natuurnetwerk

Ook het openbaar groen in de kernen draagt bij aan het kenmerkende groene karakter van de gemeente. Daarom willen we

zorgvuldig omgaan met deze groene ruimte. Binnen en buiten de kernen is in de nota Natuur op de Kaart (2018) een lokaal natuurnetwerk vastgelegd. Dit netwerk is de basis voor de behoud en vergroting van de biodiversiteit in de gemeente.

Water en klimaat

In 2017 is het Waterklimaatplan Helder over Water en Klimaat 2017-2020 vastgesteld. Op basis van dit plan werken we samen met het Hoogheemraadschap van Delfland, inwoners en ondernemers. Samen nemen we maatregelen die ervoor zorgen dat we in natte perioden droge voeten houden en in droge periodes geen last hebben van verdroging hebben door te weinig water. Het veranderende klimaat speelt hierbij een grote rol.

Het groene buitengebied is een belangrijke kwaliteit voor Pijnacker-Nootdorp

Ruimte voor groen

167 hectare

Aan natuurgebied in met name de Ackerdijkse plassen

862 hectare

Aan openbaar recreatiegebied in Pijnacker-Nootdorp

11

Aantal cultuurhistorische bebouwing-slinten binnen de gemeente

536 hectare

Aan agrarisch weidelandschap (grasland)

31

Vierkante meter openbaar groen per inwoner

52

Telos-score natuur en landschap.

NL = 50
PZH = 52
Haagl. = 59
L'land = 38

7.5

Waardering Balij-Bieslandsebos (gemiddelde van recreatiegebieden in PZH is 7,8)

6.8

Waardering van van het openbaar groen (in 2017)

€ 1,80 (€7,40 in PZH)

Gemiddelde besteding bij bezoek Balij-Bieslandsebos

245.000 unieke bezoekers en **1.5-2 miljoen** bezoeken van het Balij-Bieslandsbos in 2017. Ter vergelijking in provincie Zuid-Holland 11.9 miljoen unieke en 48.8 miljoen totale bezoeken

21.5

Banen per 1.000 banen in de recreatief-toeristische sector - Nederland: 45.4 per 1.000

Relatie met de regio

Met ons groene buitengebied geven wij meerwaarde aan de regio. Het is van belang voor het woon- en leefmilieu en het economisch vestigingsklimaat van de metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Het regionale samenwerkingsverband Hof van Delfland is het platform waar we samen met elf andere gemeenten, grotere terreinbeheerders en waterschappen de ontwikkeling van het groengebied tussen Rotterdam en Den Haag bespreken. Dit platform maakt afspraken met de provincie Zuid-Holland over investeringen in het regionale groen. Bijvoorbeeld voor betere recreatieve verbindingen met de stedelijke gebieden. Daarnaast is het Oude Leedegebied onderdeel van het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsvisie.

Gezond Pijnacker-Nootdorp

De relatie tussen gezondheid en de fysieke leefomgeving krijgt steeds meer aandacht. De GGD-Haaglanden ziet een gezonde leefomgeving als een omgeving, buiten en binnenshuis, die als prettig wordt ervaren, positief bijdraagt aan de ervaren gezondheid en uitnodigt tot gezond gedrag. Daarbij kunnen we een onderscheid maken tussen omgevingsfactoren, zoals geluid, lucht, water, bodem en veiligheid aan de ene kant. Aan de andere kant gaat het daarbij om een leefomgeving die uitnodigt tot sporten, spelen en bewegen.

Een gezonde leefomgeving is divers, toegankelijk voor iedereen en zorgt ervoor dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Daarmee draagt de gezonde leefomgeving bij aan het maatschappelijk functioneren van de wijk en de kern, maar stelt het mensen op individueel niveau ook beter in staat om om te gaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen. Dit sluit aan bij de ambitie die de toekomstvisie ons meegeeft. Daarin wordt namelijk de ambitie uitgesproken dat Pijnacker-

Nootdorp bestaat uit vitale gemeenschappen in leefbare kernen.

De ruimtelijke structuurvisie maakt daarom fysieke ruimte voor het behoud en de ontwikkeling van een hoogwaardig aanbod aan basisvoorzieningen, sportterreinen en recreatieve voorzieningen. De nadruk ligt op de gebruikskwaliteit van de openbare ruimte. Deze moet aansluiten bij de brede maatschappelijke agenda waarin ontmoeten en bewegen centraal staan. Doel is de belangen van de verblijfskwaliteit

**Inwoners van Pijnacker-Nootdorp zijn
vitaal en gezond**

voor jong en oud, ontmoeten, recreëren, bewegen en rust in het oog te houden.

Omgevingsfactoren

Voor omgevingsfactoren als lucht, geluid, water, bodem en veiligheid kunnen we door middel van concrete getallen laten zien in hoeverre deze bijdragen aan of afbreuk doen aan de ambitie voor een gezonde leefomgeving. Onze ambities op het gebied van geluid zijn neergelegd in het Actieplan Geluid 2019-2023. Hierin is de keuze

gemaakt om een ambitieuzere plandrempeel te hanteren dan in eerder beleid is gedaan. Met de plandrempeel van 65 dB worden de meeste gezondheidseffecten bereikt.

Gezonde leefomgeving

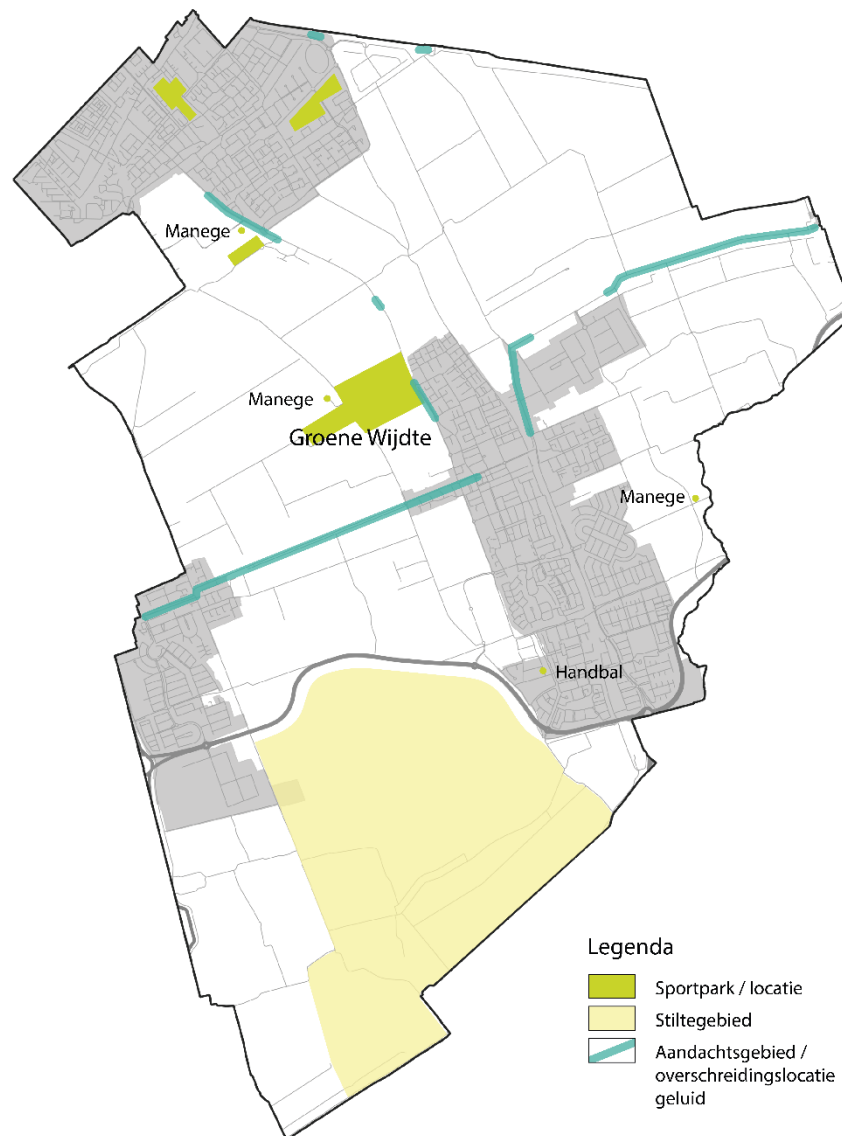
We streven naar vitale inwoners, daarom zetten we in op de jeugd (Nota lokaal gezondheidsbeleid). Wie op jonge leeftijd gezond is, voldoende beweegt en een gezond gewicht heeft, zal op latere leeftijd minder gezondheidsproblemen hebben. Wanneer we dit vertalen naar de fysieke leefomgeving dan zien we dat er 18 buitensportvoorzieningen zijn, verdeeld over zeven locaties (in 2017). Daarnaast zijn er in iedere kern binnensportvoorzieningen. De ontwikkeling van de sportvoorzieningen moet gelijke tred houden met de verdere groei van de gemeente waardoor we onze inwoners de gelegenheid blijven bieden om te kunnen sporten. Ook een uitnodigende openbare ruimte is een stimulans om voldoende te bewegen. Aantrekkelijke routes voor wandelen en fietsen spelen daarbij een belangrijke rol. Kinderen maken vooral gebruik van speeltuinen. Voor volwassenen worden in Nootdorp en Delfgauw outdoor workout-plekken aangelegd (Speelruimteplan).

Gezondheid in de regio

Net als op andere terreinen zijn we ons er van bewust dat Pijnacker-Nootdorp deel uitmaakt van een regio waar een ruim aanbod van voorzieningen aanwezig is. Onze inwoners weten, mede door de goede verbindingen, de weg hiernaar goed te vinden. De doelstelling is dan ook niet om een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau binnen de gemeentegrenzen te realiseren of een clustering van voorzieningen te bereiken binnen een kern. Leidend principe is regionale optimalisatie. Omgevingsfactoren als lucht en geluid stoppen niet bij de gemeentegrenzen. De achtergrondniveaus van geluid en met name luchtkwaliteit bepalen voor een deel de kwaliteit binnen onze gemeente.

Ruimte voor een gezonde leefomgeving

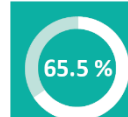

83.1 jaar

Gemiddelde levensverwachting in 2016 (81.5 in NL)

7.9

Leefbaarheidscijfer 2019
gegeven door inwoners van de gemeente

Van de inwoners beweegt voldoende (2016)

182
speelplekken

heeft een lidmaatschap voor sportvoorziening

24.9

Concentratie NO2 in ug/m3 in 2015 (19.4 ug/m3 in NL)

18.7

Concentratie PM10 in ug/m3 in 2015 (18.4 ug/m3 in NL)

6400

woningen hebben een geluidsbelasting groter dan 55 decibel (2016)

Energiek Pijnacker-Nootdorp

Pijnacker-Nootdorp wil in 2050 Energieneutraal zijn. Die ambitie is in 2016 vastgelegd in de Thematische structuurvisie duurzame energie & energie-neutraliteit. Dat betekent dat vanaf 2050 alleen duurzaam opgewekte energie wordt gebruikt, waarbij de warmtevraag wordt ingevuld met hernieuwbare energiebronnen en regionale restwarmte. Hierbij wordt binnen de gemeentegrenzen zo veel mogelijk energie bespaard en lokaal duurzaam opgewekt.

**Alle energie
komt uit
hernieuwbare
bronnen**

Het Hoofdlijnenakkoord herbevestigt de ambitie dat alle energiegebruik in onze gemeente – in 2050 en zo mogelijk eerder – uit hernieuwbare bronnen komt. We willen niet meer afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen, uitstoot van CO₂ verminderen, de hoeveelheid fijnstof terugbrengen en bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs. Het Hoofdlijnenakkoord stelt dat windenergie nodig is om de klimaatdoelstellingen van Parijs te

behalen maar dat er, conform het huidige beleid, geen mogelijkheden worden gezien om windturbines te plaatsen zonder dat mensen of dieren er noemenswaardige hinder van ondervinden vanwege verstedelijking en de kwetsbare groene buitengebieden. Eerder al bij de vaststelling van de ruimtelijke structuurvisie in 2014 heeft de raad een amendement aangenomen waarmee plaatsing van windmolens met een capaciteit van 1 MW (hoogte 60 meter en meer) binnen de grenzen van de gemeente op basis van de huidige structuurvisie niet mogelijk is.

Energiek Pijnacker Nootdorp

Bij hernieuwbare energie gaat het om elektriciteit en warmte. In 2016 was de opgewekte hernieuwbare energie 7,2% van het totale energieverbruik in onze gemeente. Hernieuwbare elektriciteit wordt opgewekt uit onder andere wind, waterkracht, zon of biomassa. Zonder windmolens scoorde onze gemeente in 2016 met hernieuwbare elektriciteit 3,1%. Dat is lager dan het landelijke gemiddelde van 12,6%. Hernieuwbare elektriciteit komt in onze gemeente vooral uit zonne-energie. De energieproductie met zon-PV is de afgelopen jaren

fors gestegen en kwam in 2017 uit op ruim 23 TJ of 6,5 miljoen kWh. Dit staat gelijk aan het elektriciteitsverbruik van ruim 2.100 woningen. Hernieuwbare warmte komt onder andere uit restwarmte en aardwarmte, zoals de bronnen van Ammerlaan en Duijvestijn. Het Hoofdlijnenakkoord stelt dat het huidige beleid niet genoeg is om onze ambitie van een energie-neutrale gemeente waar te maken. De energietransitie is het afgelopen jaar in een stroomversnelling gekomen. De urgentie om het verbruik van fossiele brandstoffen terug te dringen is groter dan een paar jaar geleden. De overheid onderstreept dit door de Klimaatwet en de uitwerking in het klimaatakkoord. Hierbij worden

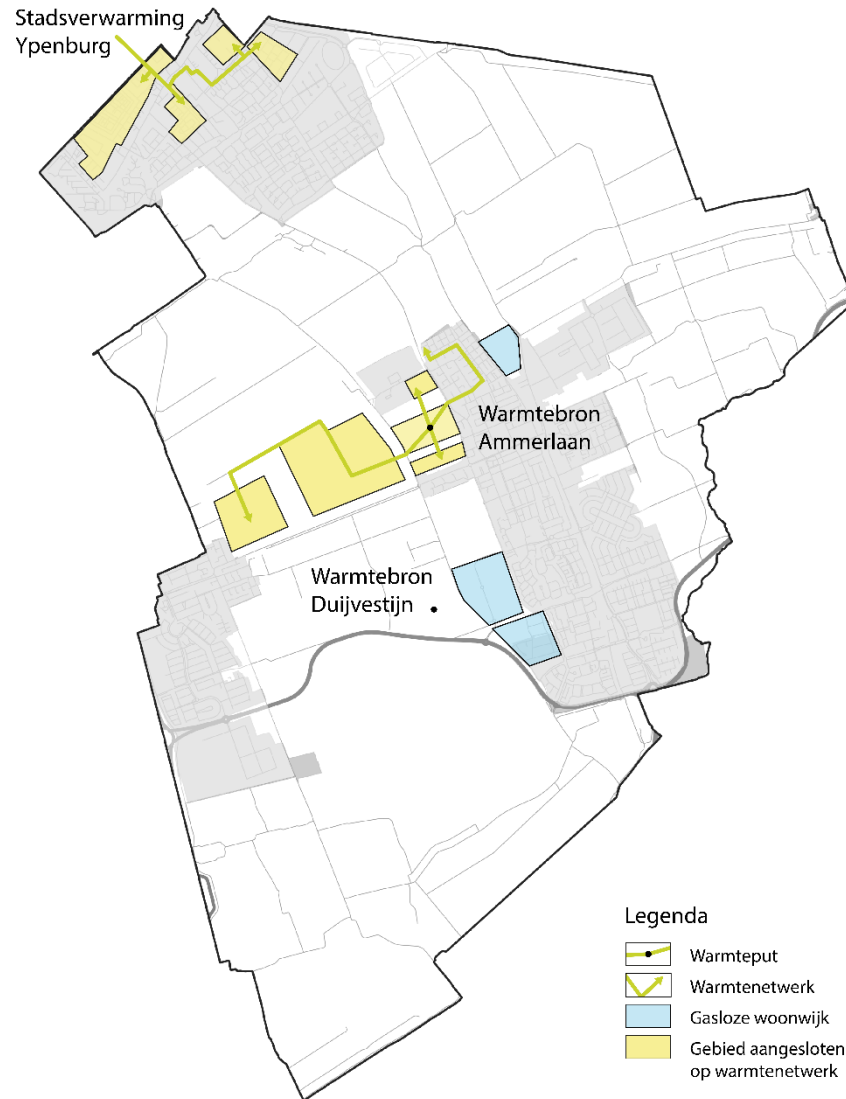
verantwoordelijkheden steeds meer bij gemeenten neergelegd, zoals de invulling van de regionale energiestrategie (RES) en het vaststellen van een gemeentelijk warmtetransitieplan. Inzet is een klimaatneutraal Nederland in 2050 (800w/j in Pijnacker-Nootdorp) en een aardgasloos Nederland in 2030 (2300w/j in Pijnacker-Nootdorp). In de Uitvoeringsagenda is ervoor gekozen om via een startnotitie een dynamische marsroute uit te stippelen naar een Energie-transitieplan in 2021. In dit plan wordt inzicht gegeven op welke wijze de energietransitie kan plaats vinden voor zowel warmte als elektriciteit. Dit is meer dan het Warmtetransitieplan en gaat ook over elektriciteit.

Relatie met de regio

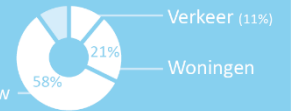
Pijnacker-Nootdorp werkt samen met andere gemeenten in het MRDH-gebied aan het opstellen van een regionale energiestrategie (RES) voor de regio Rotterdam-Den Haag. Het opstellen van een RES is een verplichting die voortkomt uit afspraken die gemaakt worden aan de Klimaattafels. De RES geeft voor de regio een gewenst toekomstbeeld weer van de duurzame energievoorziening in 2050. Ze geeft de mogelijkheden aan om de energievraag in 2050 duurzaam binnen de regio op te wekken en welk deel van buiten de eigen regio geïmporteerd moet worden. Op basis hiervan kan de gemeente kiezen welke invulling ze wil geven aan de gemeentelijke opgave binnen de regio. Daarnaast heeft de gemeente samen met de gemeente Lansingerland en Glastuinbouw Nederland de Warmte Samenwerking Oostland opgericht. Het doel van de WSO is om te komen tot een gebiedsdekkende warmte-infrastructuur binnen 5 à 7 jaar.

Ruimte voor energie

Energiegebruik
in 2017 (4.6 PJ)

Land & tuinbouw

Hernieuw-
bare energ.
in 2016
(5.9% in
Nederland)

31 %

Afname van het energiege-
bruik sinds 2010

Hernieuwbare
electriciteit
12.6% in
Nederland

Hernieuwbare
warmte
4.9% in
Nederland

2
Geothermie
bronnen
met een
vermogen
van 26 MW
verwarmen
een school,
60 hectare
glas, 470
apparte-
menten en
een
zwembad

181 kW

Vermogen aan zonne-energie
per 1000 inwoners (170 in NL)

1900

Woningen maken gebruik van
stadsverwarming

347

kton CO₂-
emissie '17

31%

Afname van de CO₂-emissies
sinds 2010

Iedereen doet mee in Pijnacker-Nootdorp

Pijnacker-Nootdorp bestaat in het toekomstbeeld uit vitale gemeenschappen in leefbare hoofdkernen. Een van de hoofddambities in het Hoofdlijnenakkoord 2018-2022 is 'Iedereen doet mee'. Onze inwoners doen mee in de samenleving, niemand staat aan de kant. Passende oplossingen voor doelgroepen en aansluiting bij de leefwereld van onze inwoners staan hierbij centraal. De kracht van deze vitale gemeenschappen ligt in de vrijwillige inzet van inwoners voor elkaar. Burgers vinden elkaar.

Ons voorzieningenniveau geeft een ruimtelijke vertaling van deze ambitie weer en moet hiervoor de ruimte bieden: de gemeente heeft goede en duurzame voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning en toeleiding naar werk, onderwijs, gezondheidszorg, sport en cultuur.

Zorgen voor de basisvoorzieningen
Voor een vitale gemeenschap zijn basisvoorzieningen direct bereikbaar en een breed aanbod van voorzieningen dichtbij en goed bereikbaar. De leefbaarheid is geborgd met basisvoorzieningen vooral met het oog op kinderen (en dus ook gezinnen) en ouderen. Zij vormen de primaire doelgroepen

van preventief maatschappelijk beleid. Zaken die deze inwoners echt in de directe woonomgeving nodig hebben bevinden zich daar zeker: basisgezondheidszorg, brede basisscholen en winkels voor basisbenodigdheden. Bij de afronding van de al geplande uitbreidingsplannen met nieuwe woonwijken groeit de basis mee. De nadere invulling van deze basis is afgestemd op de specifieke samenstelling van de bevolking van de verschillende kernen en kan dus is de loop der jaren wijzigen.

Zelfredzaamheid van inwoners
Inwoners van Pijnacker-Nootdorp vinden het gewoon om hun zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid optimaal in te zetten voor invulling van het persoonlijke leven en het omzien naar elkaar. De eigen kracht van inwoners is de basis voor de gemeenschap en wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Bewoners die het met deze zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid niet redden vormen de primaire doelgroep van curatief

maatschappelijk beleid. Een op doelmatige schaal werkend professioneel vangnet voor kwetsbare inwoners is het sluitstuk in dit perspectief.

De historie van Pijnacker-Nootdorp laat al zien dat zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid heeft geleid tot

veel vrijwilligerswerk, een bloeiend verenigingsleven en vele maatschappelijke activiteiten op sportief en cultureel vlak. In de toekomst zal het maatschappelijk initiatief en draagvlak, eventueel gefaciliteerd door de gemeente, bepalend zijn voor de instandhouding en ontwikkeling van niet-basisvoorzieningen binnen de gemeentegrenzen.

Iedereen doet mee en zorgt voor elkaar

Relatie met de regio

In de regionale omgeving van Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw is, ongeacht gemeentegrenzen, een ruim en goed bereikbaar aanbod van maatschappelijke voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Inwoners weten daarheen de weg goed te vinden. Gezien de ligging van Pijnacker-Nootdorp is regionale optimalisatie leidend, niet een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau binnen de gemeentegrenzen en evenmin een clustering van voorzieningen in één kern.

7.4

Beoordeling van de kwaliteit van basisvoorzieningen in de gemeente

386

Winkels

18

Basis-scholen

18

Kinderdag-verblijven

1

Middelba-reschool

+11%

Leerlingprognose voor 2037 (in Nederland +7%)

27.7%

Van de inwoners is jonger dan 19 jaar (22.2% in Nederland)

312

Leerlingen per basisschool (in Nederland is het gemiddelde 221 leerlingen)

Gemiddelde afstanden tot verschillende basisvoorzieningen binnen de gemeentegrenzen zijn:

- Basisschool 0.7 km
- Huisarts 0.9 km
- Apotheek 1.0 km
- Winkel 1.0 km

14.5%

Van de bevolking is 65 jaar of ouder (18.9% in Nederland)

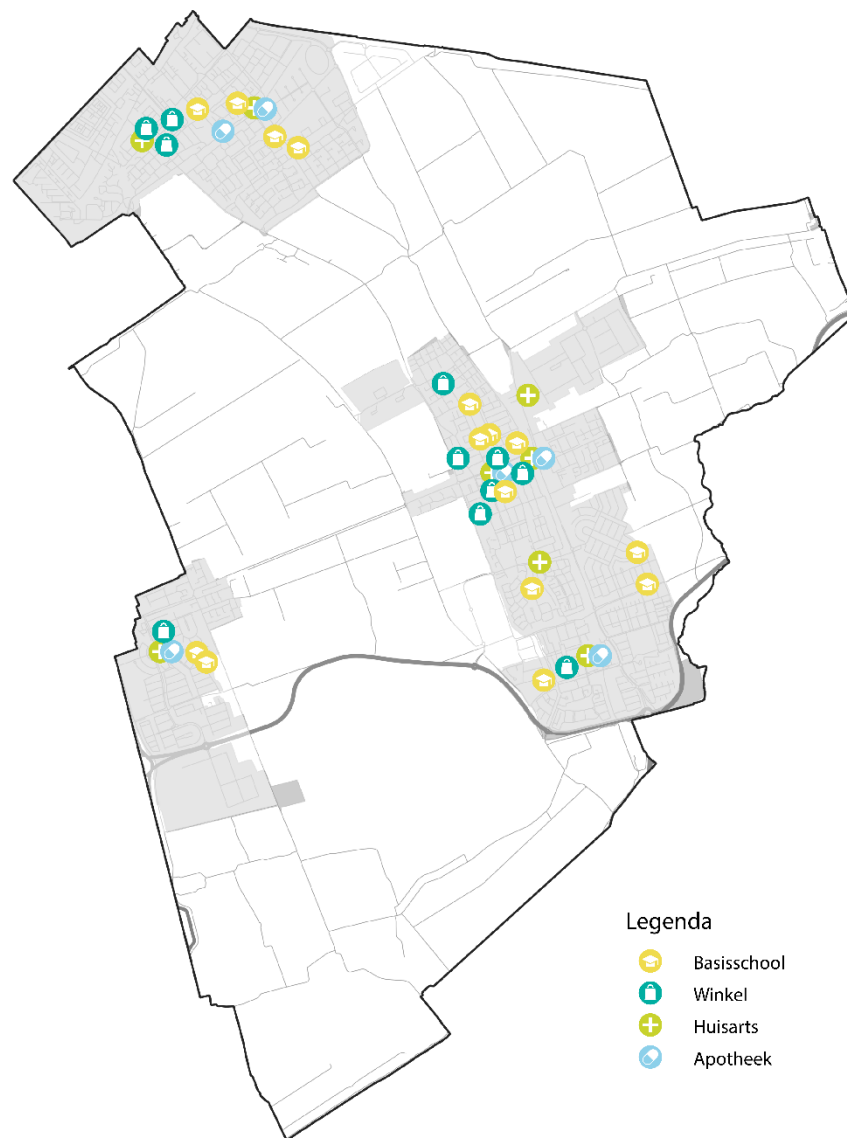
Van de ouderen doet nog mee (67.8% in NL)

15%

Van de inwoners verleent mantelzorg (14% in Nederland)

Er zijn in de gemeente 19 koren, 3 muziekverenigingen, 5 theaters, 4 dansscholen en 4 creaclubs.

Ruimte voor iedereen

Legenda

- Basisschool
- Winkel
- Huisarts
- Apotheek

Het vervolg

Na de zomer stelt de raad, voortbouwend op het fundament dat met het voorliggende document wordt gelegd, de integrale toekomstperspectieven vast. Deze vormen de kaders voor het gesprek met de samenleving. Participatie is een essentieel onderdeel van de omgevings-visie. We willen graag dat de samenleving deelneemt in het proces. We denken dat de visie hierdoor inhoudelijk beter en completer wordt en dat dit bijdraagt aan een visie die de komende jaren een bron van richting, ruimte en inspiratie vormt. Bij participatie is het echter ook belangrijk dat de gemeente aangeeft waar de participatie over gaat en welke onderwerpen of keuzes niet meer ter discussie staan. De gemeente maakt, als eigenaar van dit proces, deze keuzes in de vorm van de integrale toekomstperspectieven.

De vloer: toekomstperspectieven
De volgende stap is dat de raad integrale toekomstperspectieven vaststelt. De gemeente ligt midden in de drukbevolkte Randstad en ervaart een hoge druk op de ruimte. De ruimte is zo schaars dat we (waarschijnlijk) geen plek hebben voor alle ruimtevragende functies. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. De Integrale perspectieven bevatten samenghangende keuzes over het gebruik van de ruimte, kijkend naar het effect dat dat heeft op of de bijdrage die dit levert aan de samenleving. Hierbij nemen we de resultaten mee uit de parallelle processen van de Woonvisie, herijking Economische Visie, Energietransitieplan en Glastuinbouwvisie Oostland. Ook maken we gebruik van reeds vastgestelde visies zoals Natuur op de Kaart, Visie op duurzame Mobiliteit, Visie op het Sociaal Domein en de Nota Sport en Bewegen. De perspectieven die we in deze stap opstellen zijn kader-stellend voor het vervolg van het proces.

De muren: gesprek met de samenleving over de bouwstenen
In stap drie gaan we in gesprek met de samenleving en met onze partners. We vragen daarbij aan de

samenleving en onze partners hoe zij denken dat we de toekomstperspectieven kunnen bereiken. We gaan daarbij uit van dezelfde elf bouwstenen uit het voor u liggende document. Rondom deze bouwstenen benaderen we de samenleving en onze partners. Zo willen we iedereen in staat stellen om mee te praten en denken over de onderwerpen die voor hem of haar belangrijk zijn of waar hij of zij veel kennis over heeft. We zullen per bouwsteen kijken welke vorm van communicatie en participatie het beste aansluit bij de stakeholders. Daarbij maken we waar mogelijk gebruik van bestaande netwerken. We sluiten af met een bijeenkomst met alle deelnemers en het bestuur waarin we per bouwsteen laten zien wat de inhoudelijke verdieping heeft opgeleverd.

Het dak: het ontwerp van de visie
Met alle informatie die we in dit proces hebben verkregen en de gegevens uit de andere startnotities en daaruit voortvloeiende visies stellen we het ontwerp van de omgevingsvisie op. Hierin schetsen we het beeld van Pijnacker-Nootdorp in 2050 inclusief de koers die we willen volgen om daar te komen (uitvoering). Het

tussenresultaat is het ontwerp van de omgevingsvisie en het participatieverslag dat ter besluitvorming aan de raad wordt aangeboden.

De afbouw: terug de samenleving in
Het ontwerp van de omgevingsvisie en het participatieverslag wordt ter vaststelling aangeboden aan de raad. Wanneer de raad instemt dan worden beide documenten ter inzage gelegd. In een periode van zes weken wordt dan op verschillende manieren aan de samenleving gevraagd of de visie herkenbaar, uitnodigend en compleet is. Iedereen mag dan een zienswijze indienen.

De oplevering: vaststelling van de omgevingsvisie
Op het ontwerp van de omgevingsvisie kunnen reacties komen. Soms geven die aanleiding tot het gewijzigd vaststellen van de omgevingsvisie. In ieder geval krijgt iedereen een antwoord op de reactie die is gegeven. Het participatieverslag wordt aangevuld met deze reacties. De raad stelt uiteindelijk de omgevingsvisie vast. Daarbij hoort ook een voorstel over de wijze waarop we de omgevingsvisie actueel houden. Daarna kunnen we aan de slag met de opgaven, uitwerkingen en ambitie.